

శ్రీరస్తు
కృష్ణసూక్తి

అమ్మ ఆదిగురువు అవని నెవ్వనికైన
ఆడనేర్పు మాటలాడ నేర్పు
నేర్పు నొందునటుల నేర్పు నెన్నింటినో
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 1

అవధి లేనియట్టి అనురాగమే అమ్మ
మధుర సుధల చిల్కు మమత అమ్మ
అమ్మ అవని పైన అద్భుత మగు శక్తి
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 2

తండ్రి జీవ మిచ్చు; తల్లి తనువు నిచ్చు;
స్వచ్ఛమైన జ్ఞాన మిచ్చు గురుడు
కనుక వీరు మనకు కనిపించు దైవాలు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 3

కన్న నాన్న కష్ట మన్నది ఎరుగక
కడు శ్రమించి పెంచు, గాచు గాన
అవని నాన్న ఎన్న అన్నింటికిని మిన్న
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 4

అక్క జూచు నిన్ను మిక్కిలి ప్రేమతో
ఒక్క కష్టమైన ఓర్వలేదు
అక్క మధుర ప్రేమ కిక్క నిక్కమ్మిది
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 5

అన్న యన్నవాడు ఉన్న బ్రతుకు వన్నె
అన్న నిన్ను నడుపు నద్భుతముగ
అన్న నీడ గొప్ప పెన్నిధి నిజమయా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 6

నిన్ను గన్నవారి నీతోడ బుట్టిన
వారి పట్ల నోరు జార వలదు
వారె నీదు మేలు కోరువారెరుగుమా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 7

అమ్మనాన్న మనకు ఆస్తినిలేదని
అసలు తలపరాదు; అరసి చూడ
అద్భుతపు శరీర మాస్తిగా నీలేద?
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 8

తనువు నిచ్చినట్టి తల్లిదండ్రులు గూడ
క్రొత్త అంగములను కూర్చలేరు
కాన అంగములను కాపాడుకొనవలె
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 9

అంగముల నొసంగి భంగిమలను నేర్చి
నేర్పు గల్గ విద్య నేర్చినట్టి
పితరు లితరులైర? పెరవారు స్వజనులా?
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 10

పెద్దలందు భక్తి, పిన్నలపై ప్రేమ
గలిగి మెలగవలయు, వెలగవలయు
మంచి వర్తనమున మాన్యుడౌ మనుజుండు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 11

చిన్నతనము నందె తిన్నగా చదివిన
ఉన్నతంపు పదవి నొందినట్లే
కన్నవారి కలలు కమ్మగా ఫలియించు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 12

బద్ధకమ్ము త్రుంచి భయభక్తులను పెంచి
శ్రద్ధ మిగుల గలిగి చదువుకొన్న
చదువు ఎవరికైన చక్కగా వచ్చును
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 13

ఘనమనమ్ము గలిగి మనుట ఘనమౌను
ఘనమనమ్ము ధనము, కనము మనము
ఘనమనమ్ము తోడ గర్వించి మనవలె
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 14

నవ్వునవ్వు; నవ్వి నవ్విండు నలుగురన్
పువ్వు లాగ నవ్వు పూర్తిగాను
నవ్వు గల్గు బ్రతుకు దివ్యైల వెలుగని
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 15

ప్రతి పదమ్ము తగిన పద్ధతితో బల్కు
అంద మందు దోచు డెంద మలరు
భాష గొప్పదనము భాసించు బాగుగా
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 16

సత్వగుణ గరిష్ఠ సన్మతి వగుమయా
సత్వగుణము సర్వ సమ్మతమ్ము
సత్వగుణము సర్వ సాధక గుణమని
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 17

ఎప్పు డేమి యగునొ ఎవరికి తెలియదు
కలిసి మెలసి యుంట తెలిసి మెలగు
కలిసి మెలసి మెలగ కలుగును శుభములు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 18

ఎంత బలము తోడ బంతి గోడకు గొట్ట
అంత వేగమంది అటులె వచ్చు
మనల బట్టె జగతి మంచియు చెడులని
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 19

అనుదినమ్ము మనము ఆత్మశోధన జేయ
మనదు లొసుగు లెన్నో మనకె తెలియు
ఆత్మశోధనమ్ము ఆవశ్యకమ్మని
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 20

మనదు తప్పు తెలిసి మనమె దిద్దుకొనంగ
అసలు అడ్డురాదు అహము; కాన
ఆత్మశోధనమ్ము ఆవశ్యకమ్మని
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 21

తేనె లొలుకు భాష తేట తెనుగు భాష
వీణ మీతినట్లు వేడ్క చేయు
తెలుగు బిడ్డలార తెలుగె మాటాడుడీ!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 22

సుధల చిల్కగల్గు మధుర భాషణ గల్గ
పృథివి గెల్వగల్గు పథము తెలియు
మధుర భాషణంపు మాహాత్మ్య మెరుగుదు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 23

సమయ మెంతో విలువ చక్కగా తెలియుదు
తెలిసి మసలుకొనుదు తెలివిగాను;
గడచినట్టి లిప్త గంగ నీటిని బోలు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 24

పదము ప్రక్క పదము కదను త్రొక్కించుచు
పదము పదము పల్కు విధము నెరిగి
పలుక భాష ఎంత బాగుగా నుండును?
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 25

కనులు, చెవులు వడిగ గ్రహించ విషయముల్
నిశ్చలముగ మనసు నిలుపవలయు
మనసు నటుల నిలుప మహిమాన్వితుండౌను
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 26

తనువు తలపు తెలుప తక్కువ కాదేమి
వాక్కు కన్న ఘనము, వాడి తలప,
తనువు, వాక్కు కలిపి తలపులు తెలుపుడీ!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 27

సక్రమముగ మనము విక్రమించి శ్రమించ
మించి విజయమౌను, మేలు గలుగు;
మించ గలము మనము, మంచి జరుగు మనకు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 28

పాలు త్రాగ పిల్లి పలుమార్లు యత్నించి
విఫలమైన కూడ విడువకుండు.
అటులె మీరు జయము నందుకొనుండయా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 29

చదివినట్టి దెల్ల చక్కగా నేర్వంగ
భావములను దృశ్యపంక్తి జేసి
మదిని నిలుప చదువు పదిలమ్ముగా నిల్పు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 30

మదిని నిశ్చలముగ పదిలమ్ముగా నిల్పి
ధారణమ్ము జేయు 'తపన' గలుగ
జ్ఞాపకంపు శక్తి ఘనముగా పెరుగును
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 31

మదిని పదిలపరచి మంచి మాత్రమె గొంచు
మంచి మదిని పెంచి మించి పంచ
అద్భుతముగ దోచు; ఆనందమగు నని
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 32

సాంద్ర భావ పూర్ణ సన్మతిన్ విషయముల్
గ్రహణమొంద గల్గు జ్ఞాన దీప్తి;
అట్టి జ్ఞాన మున్న యతడు ఘనుండగు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 33

అద్భుతంపు శక్తి అణగారియున్నది
మనిషిమనిషి మనసు మడతలందు
శక్తి వెలికి దీసి శ్రమియించ జయమౌను
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 34

దివ్యె తాను వెలిగి దివ్యంపు రీతిగా
వెలుగుజేయగలదు వేల దివ్యె
లటులె మనము వెలిగి పటుత పంచగవలె
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 35

ఎల్ల జనుల యందు నెర్రని రక్తమే
అవియె కనులు ముక్కు నదియె నోరు
హెచ్చు తగ్గులనుట హీనభావ మృగు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 36

మా మతమ్ము గొప్ప మీ మతమ్మున కంటె
అనుట ఎల్ల కల్ల అవని యందు
మతము లన్ని గమ్య మార్గ సూచికలయా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 37

ఆర్జనమ్ము నందు ఆరవ భాగమ్ము
దాన మీయ దగును ధర్మ మతికి
వితరణమ్ము గూర్చు సతతము సంతృప్తి
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 38

సర్వజనుల సుఖము నుర్వి గోరెడివాడు
సర్వ సుఖము లొందు నుర్వి పైన
సర్వ జనుల సుఖము సర్వదా గోరుడు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 39

‘ఓకు’ చెట్టు వోలె ఊరక పెరుగుచు
నీడ నీయలేక నీరు పీల్చి
పరుల కొరకు గాక బ్రతుకుట ఏలనో?
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 40

విశ్వశాంతి కొరకు వీలైన రీతిగా
కృషిని సలుపవలయు ఋషిని బోలి
కలుగ విశ్వశాంతి కలుగు మనశ్శాంతి
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 41

మానవత్వ మనెడి మతము మా మతమండి
మా మతమ్ము విమలమౌ మతమ్ము
ఆత్మ తృప్తి నిచ్చు అద్భుత మతమది
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 42

మనసు చాల చిత్ర మైనది యోచించ
చంచలమ్ము; చేయు వంచనమ్ము
అదుపు చేయకున్న నది చేటు చేయును
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 43

పుడమి పైన నీవు పుట్టినప్పుడు ఏడ్చు
పుడమి వీడి వెడలి పోవ నేడ్చు
రెంటి నడుమ నైన ప్రీతిగా నవ్వుడీ!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 44

మంచి మిత్రుడన్న మనలోని లోపాల
నెంచి మంచి జేయు మంచివాడు;
మంచి మిత్రు కన్న మించిన దేముంది?
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 45

అధికుడౌను మనుజు డాలోచనల చేత
జంతుజాల మందు నెంతగానొ;
తప్ప త్రావి తలపు గొప్ప కోల్పోనేల?
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 46

వెలిగి ఉద్యమించి విద్యా వితరణంపు
దీక్ష బూని కనుడు దీనజనుల;
విద్య వారి బ్రతుకు వెలుగొంద జేయును
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 47

యవ్వనమ్ము తలప నెవ్వని కైనను
మువ్వ సవ్వడట్లు ముదము గూర్చు;
యవ్వనమున మనుడు పువ్వుల వలె మీరు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 48

మంచి ఉంచుకొనుడు మనసుల లోపల
మంచి పెంచుకొనుడు మనసులందు
మంచి పెంచ మీకు మహిలోన మేలౌను
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 49

ఒకరి కొరకు నొకరు సకలమ్ము నొసగుచు
మెలగ కలుగు సుఖము; వెలుగు బ్రతుకు.
ఆలుమగల బ్రతుకు కద్దుత విధ మిది
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 50

ఉన్నవాని జూచి ఎన్నో లేవని యేడ్వ
ఉన్నవాటి సుఖము సున్న యౌను
లేనివాని జూచి లెస్సగా బ్రతుకుడీ!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 51

దీప మారిపోవ దివ్యమౌ దేహమే
 పీనుగంచు నిలను పిలువబడును;
 దేహ మాతృ కన్న దేనిలో మిన్నయో?
 వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 52

దీనజనుల కనుల దేవుడుండు నిజమ్ము
 చూడగలుగ కనుల, జూడనగును
 దీనజనుల కనులు దేవాలయము లని
 వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 53

కలుపుగోలు తనము గలిగి వర్తించుచు
 మంచిమాట లాడి మసలుకొన్న
 అందమౌను బ్రతుకు; అందుండును ప్రశాంతి
 వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 54

ఎదుటి మనిషి మనసు నేరీతిగా నైన
 తెలిసి తనదు తలపు తెలిపి మలచి
 కలిసిమెలసి మెలగ కలుగును జయమంచు
 వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 55

నీవు దేవు గొల్వ నిత్యమ్ము పూలతో
 పూలు బొందు పుణ్యమూలములను
 నీ వొనర్చునదియె నీ పుణ్యఫల మౌను
 వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 56

కానిపించునదియె కడు సత్యమని నమ్మి
 కానరాని దెల్ల కల్ల యనుచు
 తలప నెవరికైన తగదని తెలియుడీ!
 వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 57

వేయి పనులు చేయుడోయి కాయము వంచి
 పదుగు రిలను ఫలము బడసి మెరయ
 దేహధారణమ్ము దివ్యమ్ము ధరణిలో
 వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 58

ధనము గల్గువాడె ధరలోన నధికుండు
 కుంటి యైన, పుట్టు గ్రుడ్డి యైన.
 ధనము చుట్టు దిరుగు ధరయెల్ల ప్రణమిల్లి
 వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 59

‘నేను’ ‘నా’దటంచు నీల్గి పల్కుట కంటె
‘మేము’ ‘మన’దటన్న మేలు మేలు;
‘మేము’ ‘మనది’ ‘మనవి’ మేలైన పదములు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 60

నిర్మలాత్మ తోడ నిజజీవితమ్మున
కర్మ లాచరించ కలుగు సుఖము
నిర్మలత్వ మందె శర్మమ్ము కలదయా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 61

పాతిపెట్టి లోతు గోతిలో నీతిని
స్వాతి ముత్య మట్లు చక్కగాను
నటన జేయువారి కుటిలత్వ మెరుగుడు!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 62

మరువదగిన దెల్ల మరచిపోవుట మేలు
నిలువదగిన దెల్ల నిలువ మేలు
‘మరపు’, ‘నిలుపు’ లందు ఎరుక కావలెనయా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 63

తనదు తప్పు తెలిసి తగు రీతి చింతించి
మరల జేయకుండ మదిని మలచి
అదుపు చేసికొన్న అది మంచి బ్రతుకొను
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 64

ఏది ప్రాప్తమౌనొ ఇలనదే మనదంచు
రాని దెల్ల మనది కాని దనుచు
మదిని తృప్తి జెంద నదియెంతో సుఖమిచ్చు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 65

కాలవశత తనువు నేల రాలును సుమీ!
పుట్టినట్టి జీవి ఎట్టిదైన
మట్టి కలిసిపోవు మాట సత్యమ్మయా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 66

చాల తక్కువైన కాలమ్ము జీవించు
పూలు రంగు లొంది పుడమి జనుల
మనసు లలరజేయ మనమేల జేయమో!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 67

నాదినాది యనిన దేది నీయది కాదు
నాది యన్నదసలు లేదు కాన
స్వార్థ జీవనమున కర్థమే లేదయా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 68

ధరకు 'పైన్సు' నొసగె వరముగా దైవమ్ము
మానవాళి కెల్ల మంచి జరుగ
కాన శాస్త్రవిదులు కనిపించు దైవాలు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 69

జ్ఞానవంతు డౌట ఘనమెంతో తలవంగ
వాక్కు చక్కనైన వరమె యౌను;
రెండు బొంది జనుల రీతిగా దిద్దరే!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 70

మనుషులందు మంచి తనముండు చెడునుండు
కాని చెడు గుణమ్మె కానిపించు;
మంచి వెతికి తెలిసి మంచిగా నుండుడీ!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 71

మట్టి లోన బుట్టి మట్టిలో కలిసెడి
దేహ మందు మిగుల మోహ మేల?
నీటి బుడగ దేహ మౌట నిజమ్మయా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 72

సక్రమమ్ముగాను సర్వాంగములు నుండ
వాని విలువ మనకు కానరాదు;
అంగ మొకటి అలుగ అప్పుడే తెలియును
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 73

నాశ మందు నట్టి ఈ శరీరమె 'నేను'
అనుచు తలచి జీవి మనుచు నుండు
ఆత్మతత్త్వ మతని కంతుబట్టదు గదా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 74

ఒరుల వృద్ధి గాంచి ఓర్వంగ లేనట్టి
జనుల గాంచి మిగుల జాలిపడుడు
అరసి పరుల వృద్ధి హర్షించవలెనయా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 75

నీడ వెలుగుతోడ నిత్యమ్ము జీవించు
నీడ లేక వెలుగు జాడ లేదు
వెలుగు నీడలట్లే కలుగు కష్టసుఖాలు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 76

సహజ గుణముతోడ సన్మతి తోడను
మెలగవలయు భువిని వెలుగవలయు
కల్పితంపు భావ కలుషాత్ము డవరాదు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 77

మనదు శక్తు లన్ని మన మదిన్ తలపోసి
జాగృతాత్మ తోడ జయము కొరకు
సాధనమ్ము చేయ సమకూరు విజయమ్ము
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 78

ధనము అవసరమై ధరణిపై జీవించ
ధనము పొంద దగును ధర్మగతిని
ధనము కొరకు తప్పు దారి త్రొక్కగరాదు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 79

మిగుల హానికరము పొగత్రాగు టంచును
పెట్టె పైన వ్రాసిపెట్టి యుండ
సరకుగొనక దాని కొరకు వెంపరలేల?
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 80

బట్ట విడిచి క్రొత్త బట్ట కట్టిన రీతి
జీవి వివిధ దేహజీవి యగును
కాన జీవులందు కరుణతో మెలగుడీ!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 81

వృక్షములను పెంచి రక్షింపగా నవి
మనకు రక్షణమ్ము, మంచి గూర్చు
కాన వృక్షములను ఘనముగా పెంచుడీ!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 82

ఎదుగుటకును జీవి ఒదిగి యుండును మాతృ
గర్భమందు మిగుల నిర్భయముగ
“ఎదుగవలయు నన్న ఒదిగియుంటయె మేలు”
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 83

విద్య కలిగి కూడ వితరణ చేయంగ
లేనివాడె అసలు లేని వాడు
విద్య గల్గు జనులు వితరణ జేయుడీ!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 84

అద్భుతముగ మనము ఆలోచనలు జేయ
గలము; అట్టి శక్తి కలదు మనకు;
మనదు శక్తి నెరిగి మనవలె నేర్పుతో
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 85

వెన్నెలందు వెలుగు విడదీయలేనట్లు
చల్లదనము తోడ చక్కనుండు
ఆలుమగల బంధ మటులె యుండుట లెస్స
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 86

జరిగినట్టి కాల మరిగెగా; మరి రాదు
కలుగు కాల మెటులొ తెలియరాదు
జరుగుచున్న కాల మరసి మేలందుడీ!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 87

నొప్పి దేవుడిదిన గొప్ప వరమ్ములే
ముప్పు లెన్నో తప్పు నొప్పి వలన
నొప్పి వైద్యు కడకు తప్పకేగగ జేయు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 88

తెరపి లేక మనసు పరిపరి విధముల
తలపు లందు తేలి తరలు చుండు
తలపె లేక మదిని నిలుపంగ మేలొను
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 89

ముక్కు నాల్క చర్మముల తీరు గన నవి
మంచి చెడుల సరిగ నెంచ గలవు
కనుల, చెవుల యందు కనరాదు ఆ శక్తి
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 90

శుద్ధమైన గాలి, శుచియైన భోజ్యము
కలుష రహిత మైన జలము గ్రోల
చేర రావు దరికి ఏరోగములు గూడ
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 91

మనసు నందు అమిత మథనమ్ము కలిగిన
ఒత్తిడులను ఆపు లొకరి తోడ
తెలుపుకొనగ మనసు తేలిక పడునయా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 92

పూరకమున గాలి పూర్ణమ్ముగా పీల్చి
కుంభకమున నిల్చి కుదురు గాను
రేచకమున విడువ రీతిగా, మేలొను
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 93

వేపచెట్టు గాలి వెదజల్లు జీవమ్ము
కనుక వేప మనల గాచు చెట్టు
వేపచెట్లు నాటి వెలుగొందు డిలయందు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 94

నిన్ను నీకు చూపు నిత్యంపు సత్యమై
లోసుగులన్ని తెలిపి లోపములను
తొలగ జేయు స్ఫూర్తి కలిగించు నద్దమ్ము
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 95

చావు జీవి బ్రతుకు సహజ సంఘటనయౌ
చావ భయము జెంద సరియె కాదు
చావు స్వాగతించి సహజాత్మ మనవలె
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 96

శక్తి పొదుపు గూర్చి సకల జనమ్ములు
స్పృహను గలిగి మెలగ నెంతో మేలు
శక్తి కొరత తీరి సరియౌ సహజమ్ము
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 97

బొగ్గు నుగ్గు జేసి అగ్గిజేసి జలమ్ము
ఆవిరిగను మార్చి యంత్రమందు
పంప, గలుగు 'పవరు', పదిమందికిని జేరు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 98

లేదటన్న సున్న లేకున్న ఒకటన్న
ఒకటి, సున్న లందె సకలమున్న
శాస్త్ర మెంత వింత సాలోచనగ చూడ
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 99

పద్యవిద్య కొరకు నుద్యమించ వలయు
పూర్వ వైభవమ్ము పొందునట్లు
పద్యవిద్య మీరు పదిలమ్ము జేయుడి!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 100

పాలపండ్ల పాప పసిడి బుగ్గలలోన;
అలల వెలిగెడి మిలమిలల లోన
దేవు రూప మెంతో దివ్యమ్ముగా దోచు
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 101

దంతపంక్తి తాకి 'తంతా' నటని నాల్క
పల్కి నంత జనులు పట్టి తిట్టి
పండ్లు రాలగొట్ట పద్ధతి యానాకో?
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 102

పద్య విద్య తెలుగు భాషకు ప్రాణమ్ము
పద్య విద్య మిగుల హృద్య మగును
పద్యములను నేర్చి ప్రమదమ్ము నందుడి!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 103

అతను త్రవ్వ భూమి; ఆమె తీయును మట్టి;
ఆ విధమ్ముగాను అమరు బావి.
కలిసి పనులు జేయ కలుగు సత్ఫలితమ్ము
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 104

అస్థిపంజరమ్మె యగును సాహిత్యమ్ము
రక్త మాంసములుగ రాగ మమరి
దేహమట్లు లొప్పు దివ్యంపు గీతమ్ము
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 105

“నిన్ను నీదుబోంట్ల నిలుపున నరుకంగ
కావలయును నాకు కర్ర” యనుచు
గొడ్డలదుగ నిచ్చె గొప్పది చెట్టని
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 106

ఎదుటి మనిషి నెపుడు హేళన చేయకు
నెవరికైన నుండు నేదొ లొసుగు
తప్పు తెలిపి వారినొప్పించి మార్చుమా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 107

అమ్మ చేతి ముద్ద కమ్మగా నుండును
అమ్మ పాట మనకు హాయి నిచ్చు
అమ్మ చేయు పనులు అద్భుతములై గదా!
వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. 108

కృతికర్త గురించి

పేరు	:	ఘట్టి కృష్ణమూర్తి
తండ్రి	:	శ్రీ ఘట్టి చిన సూర్యనారాయణ
తల్లి	:	శ్రీమతి నాంచారమ్మ
పుట్టిన తేది	:	12-11-1948
పుట్టిన ఊరు	:	హైదరాబాద్
స్వంత ఊరు	:	హరిపురం (కృష్ణా జిల్లా)
తోబుట్టువులు	:	ఇద్దరు అన్నగార్లు, ఒక అక్కగారు
అర్ధాంగి	:	శ్రీమతి ఘట్టి సుజాత (ఉపద్రవ్యవారి ఆదపడుచు) ప్రస్తుతము డి.వి.ఇ.ఓ. (నిజామాబాద్)
సంతతి	:	ఒక కొడుకు, ఒక కూతురు
వృత్తి	:	యిన్‌స్ట్రుమెంటేషన్ ఇంజనీర్ ఘట్టి ఇంజనీరింగ్ సంస్థ ఛీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ స్పెషలిస్ట్-ఇన్‌స్ట్రుమెంటేషన్ మరియు కంట్రోల్ సిస్టమ్ టెక్నికల్ జర్మన్-ఇంగ్లీష్ ట్రాన్స్‌లేటర్
భాషాప్రవేశం	:	సంస్కృతం, హిందీ, ఇంగ్లీష్, జర్మన్, చెక్‌స్లోవేకియా
ప్రవృత్తి	:	కవితా రచన, కావ్య పఠనము, గీత రచన, స్వర రచన, గానము, ప్రవచనము, ప్రసంగము, స్నేహము మరియు ఆత్మీయత.
విద్యాభ్యాసం	:	బొల్లారం హైస్కూల్, సికిందరాబాద్ ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ, హైదరాబాద్
గురువులు	:	సాహిత్యానికి, కవిత్వానికి కీ.శే.మల్లాది సుదర్శన శర్మ
రచనలు	:	ముద్రితము - కృష్ణసూక్తి

శ్రీరస్తు

కృష్ణసూక్తి

ఘట్టి కృష్ణమూర్తి

ఘట్టి పబ్లికేషన్స్
హైదరాబాదు

కృష్ణసూక్తి

ఘట్టి కృష్ణమూర్తి

ప్రచురణ : ఘట్టి పబ్లికేషన్స్

హక్కులన్నియు: కృతికర్తవి

ప్రథమ ముద్రణ : విరోధి-పుష్కం

జనవరి - 2010

ప్రతులు : 1000

వెల : రూ. 30/-

ప్రతులకు

జి.వి.జి. ప్రసాద్

ప్లాట్ నెం.42, ఇం.నెం.2-2-23/42

ఎస్.బి.హెచ్.కాలనీ, బాగ్ అంబర్ పేట్

హైదరాబాద్-500 013.

ఫోన్ : 040-27426509, సెల్: 9618353174

ఘట్టి కృష్ణమూర్తి

హెచ్.ఐ.జి-426 (మొదటి అంతస్తు)

రోడ్ నెం. 13, ఫేజ్-1 ఎక్స్టెన్షన్, మాధవనగర్ కాలనీ

(బి.హెచ్.ఇ.ఎల్) రామచంద్రాపురం

హైదరాబాదు -502 032

ఫోన్ : 040-23020331,

సెల్ : 9393939842, 9849421903

డి.టి.పి.

మను గ్రాఫిక్స్, 1-8-185/2, చిక్కడపల్లి

హైదరాబాదు - 500 020.

ఫోన్ : 040-27633574

ముద్రణ

కర్నాటక ఆర్ట్ ప్రింటర్స్

40-ఎ.పి.హెచ్.బి, విద్యానగర్

హైదరాబాదు - 500 044

ఫోన్:040-27618261

మధురకవితా సరస్వతి
మహాకవి, మధుర కవి
రసధుని, సారకవితాభిరామ
దుగ్గిరాల రామారావు

6-3-668/10/46
దుర్గానగర్ కాలనీ, పంజగుట్ట
హైదరాబాద్-500 082
ఫోన్ : 040-23402277

అభినందనము

ఆ.వె. ఘట్టి కృష్ణమూర్తి కవిగారు తనపేర
సంతరించె సూక్తి శతకమొకటి,
సూక్తులనంగ రాదు ముక్తాఫలమ్ములు,
వాని విలువ నలువ సాని కెఱుక.

1

ఆ.వె. యతుల కొరకు మాట లతికినట్టులు లేక,
గణము కొరకు వెదకు కొనుట లేక
ప్రాస తప్పు లేక పద్యాలు నల్లేరు
పైన బండి పగిది పరువులెత్తె.

2

ఆ.వె. శతకమొకటి వ్రాసి సరిపెట్టకుండగా
అన్ని పద్యములను అచ్చువేసి
ఘట్టి కృష్ణమూర్తిగారు కవుల పంక్తి
నుండవలయు కీర్తినొందవలయు.

3

ఆ.వె. పలుకులందు తేనెలొలికించి కులికించి
చూచినంత మనసు దోచుకొనెడి
ఆటవెలంది యందు అనురక్తుడైనట్టి
ఘట్టి కృష్ణమూర్తి గట్టివాడు.

4

ఆ.వె. వృత్త రచనలో ప్రవీణత్వమును గాంచి,
సీసరచనలోన చేవదేరి,
జాతులందు కూడ సామర్థ్యమును గల్గి,
కృష్ణమూర్తి కీర్తికెక్కుగాత!

5

-దుగ్గిరాల రామారావు
15-8-2009

డా॥ జి.ఎం.రామశర్మ
శతావధాని, అవధానపంచానన
సంస్కృతాధ్యాపకులు
ప్రభుత్వ మహిళా కళాశాల, బేగంపేట
హైదరాబాద్

ఫ్లాట్ నెం. 307, బ్లాక్-ఎ
సూర్యా టవర్స్, భవానీ నగర్
మల్కాజ్ గిరి, సికింద్రాబాదు-500 047
సెల్: 9908846177

-కవిశేఖర, సాహిత్య కళాపూర్ణ
శ్రీ కొండేపూడి సుబ్బారావు
వ్యవస్థాపక సంపాదకులు, ప్రసన్న భారతి

ఇం.నెం. 47-10-5, ద్వారకా నగర్
విశాఖపట్నం-530 016
ఫోన్ : 0891-2746531

మిత్రవాక్యం

ఉ॥ శ్రీకరమై సుధామధుర శీకరమై విలసిల్లు పద్య ధా
రా కమనీయ సూక్తులను రాశిగ వాసిగ కూర్చి, పేర్చి సు
శ్లోకముగాగ సాధు కవిలోకము మెచ్చు కృతిన్ రచించి నా
వే! కవిమిత్ర! నీ సుకృతి విద్యకు నా సుమనస్సుమాంజలుల్.

ఉ॥ తాత్విక భావ బోధన విధములు, మానవతా ప్రణాళికా
సాత్విక వృత్తిదములును, సత్యసుధర్మ సుమోదయాలు, వ్య
క్తిత్వ వికాస భాస కరదీపికలై వెలుగొందు నట్టి నీ
సత్య మనోజ్ఞ పద్యముల సాధన ధన్యము లోకమాన్యమున్.

ఆ.వె॥ ఆటవెలది పద్య మాటగా నడిపించి
మాట మాట లోన మంచి పంచి
కృతిని గూర్చియు తమ హృదయ సంస్కృతి దెల్పి
స్ఫూర్తి నిడిన కృష్ణమూర్తి సుకృతి.

ఉ॥ శారద సత్కృపామృత ప్రసాద విశారద శబ్ద మాధురీ
సారద సాహితీ నిధుల సమ్మతి పంచుచు నీ మనస్సులో
చేరి ఇతోధిక ప్రకట చిన్మయ సత్కృతి హేతు పూర్ణ సం
స్కారము నిచ్చు గాక! ఘన ఘట్టి కులోన్మణి! కృష్ణ ధీమణి!

-డా॥ జి.ఎం.రామశర్మ

20-9-2009

ఆశీస్సు

సీ. ఏ కవివర్యుని వాకు లందున మ్రోగు
కచ్చపి తంత్రుల కమ్మదనము,
ఏ వచశ్చతురుని యింపగు పద్యముల్
సరసమౌ ధారతో సాగుచుండు,

ఏ సాహితీమూర్తి భాసుర భావనల్
చలువ తెమ్మెరలట్లు సాగివచ్చు,
ఏ సరస కవీంద్రు వాసి గాంచిన కైత
కమ్మెచ్చులాగు బంగారు తీగ,

తే.గీ. ఎవరి ఆరాధ్యదేవత కవి కుటుంబ
కామితములు దీర్చెడి కల్పవల్లి,
అట్టి భారతి గొల్చి ధన్యతను జెంది
కీర్తి సంపదల్ గనె కృష్ణమూర్తి సుకవి.

మ. కలదే ఎవ్వడు సాధుసత్వగుణ దీక్షన్ వైదికాచార సం
కలితస్వాంతుడు, గాన సాహిత్యులలో ఖ్యాతిన్ సమార్జించి, మి
త్రులలో మిత్రుడునై సహాయపడు ధీధుర్యుం దుదారుండిలన్
కల డాతండును కృష్ణమూర్తి సుభగాఖ్యన్ ఘట్టి వంశీయుడై.

-కొండేపూడి సుబ్బారావు

డా॥ రాళ్ళబండి కవిత్వాప్రసాద్
డైరెక్టర్ (కల్చర్), ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం
ప్రస్తుతం ధర్మప్రచార పరిషత్ అధ్యక్షులు
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం

సూక్తి మౌక్తిక సౌరభం

“శతకం” ఒక బంగారు పతకం. తెలుగు భాష సాధించుకున్న విజయపతాకం. వేల శతకాలు తెలుగు సాహిత్యంలో వచ్చాయి, వస్తున్నాయి, రాబోతున్నాయి, రావాలి కూడాను. పద్యపతాకపు రెపరెపలు శతకంలో వినపడతాయి. అందుకే కవులకు శతక రచనంటే విపరీతమైన మోజు. ఆ మోజులో పడ్డారు శ్రీఘట్టి కృష్ణమూర్తిగారు. వృత్తిరీత్యా అత్యున్నత శ్రేణి ఇంజనీరు. ప్రవృత్తి రీత్యా పద్యప్రేయసుడు! (ప్రేమికుడు అనడం వ్యాకరణ మర్యాద కాదేమో)

* * *

‘వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి’ ఇది శతకమకుటం. సూక్తుల్ని వినమని విన్నవిస్తున్నారు కృష్ణమూర్తిగారు. సూక్తులు - సుభాషితాలు జాతికి నిరంతర అవసరాలు. కవులు చెప్పతూనే ఉండాలి. మనం వింటూనే ఉండాలి. ఎప్పుడో సూక్తి మన జీవితంలో ప్రవేశించి మనకు దారి చూపుతుందో? చెప్పడం కవుల బాధ్యత - వినడం మన కర్తవ్యం. ఇప్పుడు శ్రీఘట్టి కృష్ణమూర్తిగారు తన ఎదలో మెదిలిన సూక్తులను శతక సమాహారంగా అందిస్తున్నారు. ఇవి ఉదయపు నడకలో కదిలిన కవిత్వాలుగా వీరు చెప్పారు. కానీ ఇవ్వన్నీ వారి జీవితపు నడకలో దొరికిన ఊహలముత్యాలు! ఆశల సత్యాలు!

‘ఆటవెలది’ నాజుకైన జాతీయ ఛందస్సు. “ఆంధ్రజాతి గజలు ఆటవెలది” అనవచ్చు. ఈ ‘ఆటవెలది’ ఛందం ఎందరో కవులను మోహపరుస్తుంది. ఆకర్షిస్తుంది. అయినా ఆటవెలదిని నిర్వహించడంంటే ఆటకాదు. అది కవిత్వపు సయ్యాట! ఈ సయ్యాట కృష్ణమూర్తిగారు సమర్థంగానే ఆడారు.

* * *

సాహిత్యసభలలో గంభీరంగా గొంతెత్తి తెలుగు పద్యాన్ని గమకంగా పరించే కృష్ణమూర్తిగారు సాహిత్యాభిమానులకు కొత్త కాదు. వేలపద్యాలు ధారణ చేసిన ఈయన భువనవిజయాలలో, ఇంద్రసభలలో, అష్టావధాన శతావధానాలలో, పరిణత ప్రజ్ఞా ధురీణులుగా పేరు గాంచారు. స్నేహశీలిగా ప్రణతి కెక్కిారు. వీరినుంచి ఈ ‘కృష్ణసూక్తి’ వెలువడు తోందంటే తెలుగువారందరికీ హృదయంగమమైన విషయం. శతకాన్ని ఆసాంతం చదివి మెదడులో పదిలపరచుకునేంత పదునుగా ఉన్నాయి పద్యాలు.

* * *

వీరి పద్యాలు సరళమైన తెలుగు నుడికారాన్ని కలిగి ఉండటం హాయిగా ఉంది. కాలాన్ని గురించి (24వ ప.) చెప్పతూ

“గడచినట్టి లిప్త గంగనీటిని బోలు” అంటారు. ఇది ఒక కొత్త వ్యక్తీకరణ.

ఎప్పుడూ ప్రయత్నించాలి- ప్రయత్నం ఆపకూడదు అన్న సత్యాన్ని మన కృష్ణమూర్తి పిల్లి సామ్యాన్ని తెచ్చారు. (29వ ప.) బహుశా ప్రేపల్లె పిల్లి గుర్తొచ్చిందేమో- కవి నామసార్థకం

“పాలు తాగ పిల్లి పలుమార్లు యత్నించి

విఫలమైన కూడ విడువకుండు”

పిల్లి పట్టుదల పట్టుకోవడంలో ‘ఘట్టి’ ఆలోచన బావుంది.

అలాగే “శక్తి వెలికిదీసి శ్రమియించ జయమౌను”(34వ ప.)

“మతములన్ని గమ్యమార్గసూచికలయా!” (37వ ప.)

“వితరణమ్ము గూర్చు సతతము సంతృప్తి”(38వ ప.)

“మంచి మిత్రు కన్న మించిన దేముంది?”(45వ ప.)

వంటి పద్యపాదాలు నోళ్ళలో నిలబడిపోతాయి. కొన్నేళ్ళకు తెలుగు పలుకుబళ్ళుగా పలుకుతాయి.

భార్యభర్తల సంబంధాలు (50వ ప)

ధన ప్రాశస్త్యం (59వ ప.)

కర్మ ప్రాధాన్యం (61వ ప.)

ఆధ్యాత్మిక ధోరణి (66వ ప.)

ఇలా చెప్పతూపోతే శతకమంతా విభిన్న సూక్తి భావాల సముచ్చయంగా కనిపిస్తుంది.

శ్రీఘట్టి కృష్ణమూర్తి గారి పద్య క్షేత్రంలో వ్యవసాయీకరిస్తున్నారు. పంట బాగా పండుతుంది. వీరి పద్యాలు దశదిశలా ప్రతిధ్వనించాలని మనస్ఫూర్తిగా కోరుకుంటూ -

పదండి శతకంలోకి

-డా॥ రాళ్ళబండి కవితాప్రసాద్

22-9-2009

ఆచార్య పరిమి రామనరసింహం

ప్రముఖ కవి, అవధాని, సాహితీవేత్త

ప్రాఫెసర్, తెలుగు శాఖ

హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయం

హైదరాబాద్ -500 046.

101, డోయేన్స్ టౌన్షిప్

శేర్లింగంపల్లి

హైదరాబాద్ - 500 019

సెల్ : 9849316730

ఫోన్ : 040-23010372

అద్భుతమైన ఆటవెలది పలుకు - మువ్వల సవ్వళ్ళు

“అమ్మ ఆదిగురువు” అంటూ మొదలయ్యే ఘట్టి కృష్ణమూర్తిగారి ‘కృష్ణసూక్తి’ ఒక అద్భుత శతకం. ‘ఆటవెలది’ అందాలను ఒడిసిపట్టుకొని దాని చేత పరితలను మనస్సమోహనకరంగా ఒక ఆట ఆడించారు కృష్ణమూర్తిగారు. దాని ముచ్చటైన పలుకు మువ్వల సవ్వళ్ళు చక్కని బోధానందాన్ని కలిగిస్తున్నాయి.

అమ్మ గురించి ఎందరో ఎన్నో చెప్పారు. అమ్మ ఆదిగురువు అన్న పరమసత్యాన్ని ఆదిమ పదంగా అందుకొని వెన్నముద్దల వంటి సూక్తులను చవులూరే విధంగా అందించారు కవి.

“అతి పరిచయాత్ అవజ్ఞా” అన్నట్లుగా పిల్లలకు తల్లిదండ్రుల పట్ల, తోడబుట్టినవారి పట్ల నిర్లక్ష్యం పెరుగుతున్న ఈ కాలంలో తల్లిదండ్రులు, తోబుట్టువులు మనకేమి ఇస్తారు అని కాక వారి పట్ల మనం చూపవలసిన ఆదరాభిమానాలు, పెద్దల పట్ల ఉండవలసిన వినయవిధేయతలు గుర్తు చేస్తూ మంచి దారి చూపవలసిన అవసరం ఎంతో ఉంది. ఆ అవసరాన్ని ఎంతో సమర్థంగా తీరుస్తున్నది ఈ సూక్తి శతకం (చూ.పద్యాలు 1నించి 11)

ఈ సూక్తి పుంజం వైచిత్రీమంతమై జీవితంలోని పలు పార్శ్వాల పైన, పలు కోణాల పైన వెలుగులు విరజిమ్మటంతో బాటు మానవాళి మనుగడ మాన్యశోభతో అలరారటానికి కావలసిన మార్గనిర్దేశనం చేస్తూ...

అందరూ హాయిగా నవ్వుతూ ఇతరులను నవ్విస్తూ పువ్వులాగా బతకాలి అంటున్నది (15వ ప.)

అందరినీ కలిసిమెలసి బతకమంటున్నది (18వ ప.)

మనలను బట్టే ఇతరుల మంచి చెడ్డలు అనే సత్యాన్ని గుర్తించమంటున్నది. (19వ ప.)

మనిషికి ఆత్మశోధన అవసరం అంటున్నది (20,21వ ప.);

విజయం అందుకోవాలంటే ప్రయత్నాలు విఫలమైనా నిరాశ చెందక మళ్ళీ మళ్ళీ ప్రయత్నించాలి అంటున్నది (29వ ప.);

ప్రతి మానవుని మనసులోనూ అద్భుతమైన శక్తి అణగారి ఉన్నదని, దాన్ని వెలికి తీసి విక్రమించాలని ఉపదేశిస్తున్నది (34వ ప.)

ఎల్లరిలో ఉన్నది ఎర్రని రక్తమే, అందరికీ అవే కళ్ళు, అవే అవయవాలు - కనుక ఒకరు హెచ్చు, ఒకరు తక్కువ అనుకోవటం హీనమైనది అని హితబోధ చేస్తున్నది (36వ ప.);

వితరణ బుద్ధిని పెంపొందించుకొనమని బుజ్జగించి చెప్తున్నది (38వ ప.);

మనస్సును అదుపు చేసుకోకపోతే అది చేటుచేస్తుంది అని హెచ్చరిస్తున్నది (43వ ప.);

ఉన్నవాణ్ణి చూసి ఏడ్వవద్దు, లేనివాడి కంటే నీ స్థితి మెరుగైనది అని తృప్తి చెందమంటున్నది (51వ ప.);

ఇతరుల లోని చెడునిచూసి జాలి పడాలి కాని ద్వేషించవద్దని బుద్ధి చెప్తున్నది (75వ ప.);

ఈవిధంగా జీవితం అర్థవంతం కావటానికి మానవునికి ఆత్మతత్త్వ మనేది కావాలనే గట్టి విశ్వాసం ఘట్టివారి సూక్తులలో చక్కగా వ్యక్తం అవుతుంది. అట్లాగని కృష్ణమూర్తిగారి ఆశంస కేవలం తాత్త్వికతకు నీతి బోధకుమాత్రమే పరిమితం అయ్యేది కాదు. ఆయన సాహిత్యం పట్ల అనురక్తుడైన ఒక విజ్ఞానశాస్త్రవేత్త. మానవ కళ్యాణంలో సైన్సు, టెక్నాలజీ కీలకమైన పాత్ర పోషిస్తాయి అని నమ్మినవారు. అందువల్ల ఆయన 'సాము' నేల విడువనిది. సైన్సు, టెక్నాలజీల పట్ల కూడా అందరికీ మంచి అవగాహన ఉండాలనే ఆకాంక్ష, అల్లాంటి అవగాహన అందించాలనే తపన ఈ శతకంలో ఎల్లా దర్శనం ఇస్తున్నదో చూడండి.

“శక్తిపొదుపు గూర్చి సకల జనమ్ములు

స్పృహను గలిగి మెలగ నెంతో మేలు

శక్తి కొరత తీరి సరియౌ సమాజమ్ము

వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి”(97వ ప.)

“బొగ్గునుగ్గు జేసి అగ్గి జేసి జలమ్ము

ఆవిరిగను మార్చి యంత్రమందు

పంప, గలుగు ‘పవరు’, పదిమందికిని జేరు....(98వ ప.)

ఈ విధంగా భౌతిక జీవన అవసరమైన పవరు అనేది విజ్ఞానశాస్త్రం సమాజానికి ఇచ్చిన వరం. అటువంటి సైన్సు (విజ్ఞానశాస్త్రం) దైవం మానవాళికి ఇచ్చిన వరం. కనుక 'శాస్త్రవిదులు' (శాస్త్రవేత్తలు) కనిపించే దైవాలు (69వ ప.) అంటారు కృష్ణమూర్తిగారు.

నేటి జన / సామాజిక జీవనంలోనూ, సాంకేతిక రంగంలోనూ విప్లవాత్మకమైన మార్పులు తెచ్చిన ఆధునిక కాలపు అద్భుతం అనదగిన కంప్యూటరు పనిచేసే సూత్రాన్ని సూత్రప్రాయంగా చెప్పిన పద్యం విజ్ఞానాన్ని కృష్ణమూర్తిగారు ఎట్లా కవిత్వీకరించ గలరో పట్టి చూపిస్తుంది. చూడండి :

“లేదటన్న సున్న; లేకున్న ఒకటన్న

ఒకటి సున్నలందె సకలమున్న

శాస్త్ర మెంత వింత సాలోచనగ జూడ.... (99వ ప.)

కృష్ణమూర్తిగారు సాహిత్యానురక్తి గల శాస్త్రవేత్త అని చెప్పుకున్నాం. పద్యవిద్యపై ఆయనకు గల అనుబంధాన్ని తెలిపే పద్యాలు కూడా ఉన్నై ఈ శతకంలో. మచ్చుకు ఈ కింది పద్యం చూడండి.

“పద్యవిద్య తెలుగు భాషకు ప్రాణమ్ము

పద్యవిద్య మిగుల హృద్య మగును

పద్యములను నేర్చి పదిలమ్ము జేయుడీ... (103వ ప.)

కృష్ణమూర్తిగారు భాషాపరమైన అంశాలను హాస్య రసపరికరాలుగా వాడి పరిత పెదవులపై చిరుహాస రేఖలను మొలిపించటంలో కూడా

సమర్థులేనని ఈ క్రింది పద్యం నిరూపిస్తుంది.

“దంతపంక్తి తాకి ‘తంతా’ నటని నాల్క

పల్కినంత జనులు పట్టి తిట్టి

పండ్లు రాల గొట్ట పద్ధతి యౌనాకో!...”(102వ ప.)

నేటిదురుసుతో ఆకతాయి తనాన్ని చూపించుకులు తెచ్చుకునే వారి పద్ధతిని సుతిమెత్తగా ఎత్తిచూపే పద్యం ఇది. అయితే ఇక్కడ తప్పు చేసింది నాలుక అయితే జనం నాలుకను వదిలి పళ్ళు రాలగొడ్తారు కదా! ఇది న్యాయమా అని ప్రశ్నిస్తున్నారు కవి. ఇదొక కొత్త భావన. ఇక్కడ ఒక చమత్కారం కూడా ఉంది. ‘తంతా’ అన్నప్పుడు నాలుక పళ్ళను తాకుతుంది. అంటే నాలుక తన దురుసు ప్రవర్తనలో పళ్ళను తోడు చేసుకుంటున్నదన్నమాట! ఆ విధంగా నాలుక పళ్ళతో కలిసి చేయవలసింది చేసి, గడుసుగా తాను తప్పుకుని పళ్ళకు చేటు తెస్తుందని భావం. లోకంలో ఇట్లాంటి వాళ్ళూ ఉంటారు మరి!

కృత్రిమత్వాన్ని వదిలి సహజమైన గుణాలతోనూ మంచి బుద్ధితోనూ మెలగమని ఉపదేశిస్తున్నది (77వ ప.);

ధనం సంపాదించాలిగాని, తప్పు దారిలో కాదు సుమా అని హెచ్చరిస్తున్నది (79వ ప.)

ఈ విధంగా వ్యక్తి జీవనంపై వెలుగులు చిమ్మటమే కాకుండా ఆలుమగల మధ్య అన్యోన్యత వల్లనే కుటుంబజీవనం సుఖప్రద మౌతుంది అనే కనువిప్పు కలిగిస్తూ, ఆలు -మగలు అనేవారు వెన్నెల -వెలుగు వంటివారని, వారి అనుబంధం వెన్నెల వెలుగులోని చల్లదనం వంటిదని

సమాజానికి పునాది అయిన కుటుంబ జీవన పరమార్థాన్ని ఉద్బోధిస్తున్నది.

లోక హితం కోసం తపించిపోవటం అనేది ఏ కవికైనా మౌలికమైన మనోధర్మం. ఈ సూక్తులన్నింటిలోనూ సమాజంలోని వ్యక్తుల వ్యష్టి జీవనం సమష్టి జీవనం ఆరోగ్యకరం, ఆనందకరం కావాలన్న కవిగారి తపన మనకు మాటమాటలోనూ పొటమరిస్తూ దర్శనీయం అవుతుంది.

ఈ శతకంలో దర్శనీయం అయ్యే మరొక కోణం చక్కని తాత్విక చింతన. ఈ పద్యం చూడండి.

“నీవు దేవు గొల్వ నిత్యమ్ము పూలతో

పూలు బొందు పుణ్య మూలములను;

నీవొనర్చునదియె నీ పుణ్య ఫలమౌను

వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి” (56వ ప.)

మనకు పుణ్యాన్ని తెచ్చి పెట్టేవి మనం చేసే మంచి పనులే! ఊరికే దేవుణ్ణి పూజిస్తే ఆ పుణ్యం పూలకు దక్కుతుందే కాని మనకు కాదు - ఎంత చక్కని తాత్విక సత్యం!

అట్లాగే,

“మట్టిలోన బుట్టి మట్టిలో కలిసెడి

దేహ మందు మిగుల మోహమేల?

నీటి బుడగ దేహ మౌట నిజమ్యూ....” (72వ ప.)

“నాశమందు నట్టి ఈ శరీరమె ‘నేను’

అనుచు తలచి జీవి మనుచు నుండు

ఆత్మ తత్త్వ మతని కంతుబట్టదు గదా!...” (74వ ప.)

ఇత్యాది మణిపూసలు ఎన్నో ఉన్నాయి ఈ శతకంలో.

కనిపించేది నిజం కాదు, కనపడనిది కల్ల కాదు (57వ ప.);

నిర్మలాత్మతో చేసే పనులే శుభాన్ని కలిగిస్తాయి (61వ ప.);

మరవ దగినవాటిని మరచిపోవాలి; అవసరమైన వాటినే గుర్తు పెట్టుకోవాలి (63వ ప.) అంటారు కృష్ణమూర్తిగారు. అంతేకాదు; చాలా తక్కువ కాలం బతికే పూలు మన మనసులను రంజింప జేస్తాయి కదా! ఎంతోకాలం బతికే మనం ఆ పని ఎందుకు చెయ్యలేమో! (67వ ప.)... ఇది తెలుసుకోవాలంటే మానవుడికి ఎంత ఆత్మశోధన కావాలి? అందుకే మనిషికి ఆత్మశోధన అవసరం (20,21వ ప.) అంటారు. పైన చెప్పుకున్నట్లుగా దేహం మీద మోహంతో (72వ ప.) ఆత్మతత్త్వాన్ని తెలుసుకోలేక పోతున్నారు (74వ ప.) అని వేదన చెందుతారు.

దృష్టాంతాలతో కొత్త కోణాలను ఆవిష్కరించటం కూడా ఈ శతకంలో కనిపిస్తుంది. చూడండి.

“ఎంత బలము తోడ బంతి గోడకు కొట్ట

అంత వేగ మంది అటులె వచ్చు

మనల బట్టె జగతి మంచియు చెడు లని

వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి” (19వ ప.)

“దివ్వె తాను వెలిగి దివ్యంపు రీతిగా

వెలుగ జేయగలదు వేల దివ్వె

లటులె మనము వెలిగి పటుత పంచగవలె.... ” (35వ ప.)

నిశితమైన భావాలను సూటిగా అందించటంలో చక్కని నేర్పు చూపించి కృతకృత్యులైన కృష్ణమూర్తిగారి తొలి కావ్య కుసుమం ఇది. కాని వింత ఏమంటే ఇది భావ గంభీరతలోనూ, తాత్విక చింతన యొక్క సాంద్రతలోనూ, అభివ్యక్తి సౌందర్యంలోనూ తొలి కావ్యం అనిపించదు. లోతైన లోక వృత్త పరిశీలన, ఆలోచనలలో పరిణతి, అభివ్యక్తిలో నిసర్గ సౌందర్యం దర్శనీయం అయి పరితల మనస్సులను రంజించి ఆలోచింపజేసే సూక్తి సంపుటి ఇది. అవశ్యం పఠనీయమైన ఈ చక్కని శతకంతో ఆంధ్ర సరస్వతిని అలంకరించిన ‘విజ్ఞాన కవి’ ఘట్టి కృష్ణమూర్తిగారు అభినందనీయులు.

-ఆచార్య పరిమి రామనరసింహం

12. 11. 2009

ఆచార్య బేతవోలు రామబ్రహ్మం
ప్రముఖకవి, సాహితీవేత్త, విశ్లేషకులు

హెడ్ ఆఫ్ ది తెలుగు డిపార్ట్మెంట్
స్కూల్ ఆఫ్ హ్యూమానిటీస్
యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్
హైదరాబాద్ - 500 046

ఆప్తవాక్యం

మాన్యశ్రీ ఘట్టి కృష్ణమూర్తిగారు సాహితీ బంధువులు. పద్య కవితా ప్రియులు. పద్య కవులు. ఉద్యోగాలు ఏవి వెలగబెట్టినా, వీరిలో ఉన్న ఈ సాహితీ ప్రీతి అస్థిగతంగా నిలిచిపోయింది. కవితా ప్రియులందరూ ఏదో ఒకనాటికి తప్పని సరిగా కవితా రచయితలు అవుతారు. దానికున్న శక్తి అటువంటిది. సూదంటు రాయి. తనతో చెలిమి చేసిన అయశ్వలాకను అయస్కాంతంగా మారుస్తుంది. ఆలా కృష్ణమూర్తిగారు కొంచెం ఆలస్యం అయితే అయ్యిందిగానీ, ఇప్పటికి అయస్కాంతం అయ్యారు. ఆటవెలదులు అందంగా అల్లి, ఈ ‘కృష్ణసూక్తి’ని మనకు అందిస్తున్నారు. కనుక వారికి అభినందనలు. ఈ యజ్ఞంలో వీరికి స్రుక్ స్రువాలు పట్టుకోవడం దగ్గర్నుంచీ అన్నీ నేర్చిన యాజ్ఞకులు ఆచార్య పరిమి నరసింహంగారు. మా సహవ్రతులు. అవధానులు. పద్య కవితా నిర్మాతలు. అందుకని శ్రీ పరిమివారికి కృష్ణమూర్తి గారితో పాటు నేను కూడా కృతజ్ఞతాంజలి ఘటిస్తున్నాను.

అష్టోత్తర శతంగా సాగిన ఈ ఆటవెలదుల్లో ఆద్యంత పద్యాలు మాతృ సూక్తాలు కావడం గుండెల్ని చెమ్మగిల్లజేసే అంశం. కాగా లోక ప్రసిద్ధమైన కందుక నీతిని వీరు ఒక విశేషార్థంలో ఇమిడించిన పద్యం కడుంగడు హృద్యం. తిలకించండి.

ఎంత బలముతోడ బంతి గోడకు కొట్ట

అంత వేగమంది అటులె వచ్చు

మనలబట్టె జగతి మంచియు చెడులని

వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి. (19వ ప.)

మహాభారతం వ్యంగ్యంగా చెబుతున్న నీతి ఇది. నువ్వు సమాజం పట్ల ఎలా ఉంటావో నీ పట్ల సమాజం ఆలాగే ఉంటుంది అని. దీనినే మరొక దృష్టాంతంగా గాఢంగా చెప్పిన పద్యం బాగుంది.

ఓకు చెట్టువోలె ఊరక పెరుగుచు

నీడ నీయలేక నీరు పీల్చి

పరుల కొరకు గాక బ్రతుకుట ఏలనో? (40వ ప.)

యౌవనాన్ని యవ్వనంగా రాయడం నేటి అలవాటు. వీరూ అదే చేశారు. అయితేనేమీ ప్రాసగానూ, ప్రాస వడిగానూ ద్వీరుక్త వకారాన్ని నిలిపి శ్రవణపేయం చేశారు-లాక్షణికులు మరిక నోరు మెదపకుండా.

యవ్వనమ్ము తలప నెవ్వనికైనను

మువ్వ సవ్వడట్లు ముదము గూర్చు

యవ్వనమున మనుడు పువ్వలవలె మీరు(48వ ప.)

ఇటువంటిదే మరొక శబ్ద చమత్కారం - 'మేము' 'మనది' 'మనవి' మేలైన పదములు (60వ ప.) అనడం. జ్ఞానేంద్రియాలలో

ముక్కు, నాలుక, త్వక్కు వీటికి మంచి చెడుల్ని వేర్పరించే శక్తి ఉంటుంది కదా! కనులు చెవులయందు కనరాదు ఆ శక్తి (90వ ప.) అనేది మరో క్రొత్తదనం, మరో సూక్ష్మ పరిశీలన.

చిన్న పుస్తకానికి మరీ పెద్ద పీఠిక సమంజసం కాదనీ, సమతౌల్యం దెబ్బతింటుందనీ ఇక్కడికి ఆగుతున్నాను. సహృదయ పాఠకులకు స్వాగతం పలుకుతున్నాను. సెలవు.

భవదీయుడు

బేతవోలు రామబ్రహ్మం

17-9-2009

తే.గీ. ధన్యు, “మల్లాది” వంశ సుధాబ్ధి చంద్రు
గురు వరుని “సుదర్శన శర్మ” నురు యశస్వి
కవన విద్యను నేర్పిన ఘనుని, విబుధు
నుతి యొనర్తును వినయ సన్మతి సతతము

గురువు-లఘువుల దగ్గర నుంచి నా పదవ తరగతిలో నేర్చి,
ప్రోత్సహించి నాలో వున్న కవన శక్తిని జాగృతం చేసిన నా గురువుగారైన
కీ.శే. మల్లాది సుదర్శన శర్మగారికి ముందుగా తలవంచి
నమస్కరిస్తున్నాను. 1964-67 మధ్య, వారు నాచేత ఎన్నో పద్యాలు
వ్రాయించారు. మా పాఠశాల వార్షిక సంచికల్లో వేయించారు. 10,
11, 12వ తరగతులలో మా వార్షిక సంచికలకు తెలుగు విభాగానికి
నన్ను సంపాదకుడిగా నియోగించి, శీర్షికలను సంస్కరించి
ప్రచురణయోగ్యంగా చేసే గురుతర బాధ్యతను నాకు అప్పగించారు.
నేను 11వ తరగతిలో వ్రాసిన “సాహితీ సతీ!” అనే శీర్షికలోని వాణీస్తుతి
గుర్తొస్తోంది.

సీ. పొనరారు భక్తిచే పోతనామాత్యుని
గంటంపు పలు రీతి గమన మీవె
ఆంధ్ర కవిత కెల్ల నాచార్యు డనబడు
పెద్దనా మాత్యుని పెనుపు నీవె
సంగీత సాహిత్య సమ్మేళకుండైన
భట్టుమూర్తి సుకవి భావమీవె

కవి కుల గురువుగా గణనకెక్కిన యట్టి

కవి కాళిదాసుని కవిత వీవె

భారతీ! వ్యాస భారత వాణివీవె

వాగ్మి వాల్మీకి రఘురాము వాక్కువీవె

కవి కవిత వీవె కథకుని కథయు నీవె

విద్యలందెల్ల ఉత్తమ విద్య వీవె.

ఆ విధంగా మొదలైన నా కవన జీవితం సభల్లోనూ, మిత్రుల
ఇష్టాగోష్ఠల్లోనూ అడిగిన విషయంపై ఆశుకవిత్వం చెప్పే వరకూ సాగింది.
ఒకసారి ఇన్స్టిట్యూషన్ ఆఫ్ ఇంజనీర్స్ సమావేశం తరువాత గనుల
నుండి బొగ్గు త్రవ్వటం నుంచి విద్యుచ్ఛక్తి తయారై ఉపయోగించబడే
వరకూ ఉన్న వివిధ వరుస ప్రక్రియల నన్నింటినీ ఒక చిన్న పద్యంలో
చెప్పమంటే....

ఆ.వె. కండ పిండి చేసి గనులను త్రవ్వేసి
బొగ్గు నుగ్గజేసి అగ్గిజేసి
నీరు ఆవి రవగ నియతి యంత్రము బంప
కలుగు నండి పవరు వెలుగు బల్బు.

సునామీ మీద చెప్పమంటే...

ఆ.వె కడలి క్రింది పుడమి గడగడ వణకంగ
కడలి పొంగి పొరలి పుడమి తడిపె,
పుడమి జనులు పడిన పూర్వంపు బాధలు
కలుగకుండు గాక! ఇలను మరల.

మిత్రులు శ్రీ కొండల్రెడ్డిగారి కుమారుడు కెప్టెన్ వీర రాజారెడ్డి కాశ్మీరు ముష్కరుల తూటాలకు బలి అయ్యాడని తెలిసిన క్షణంలో స్పందన...

ఆ.వె. గుండె పిండినట్లు గునపాలు గుండెలో

గ్రుచ్చినపుడు పట్టి గ్రుద్దినట్లు

చిల్లి గుండె నుండి చిప్పిల్ల రక్తమ్ము

చిమ్మినట్లు తోచె నమ్మ నాకు.

ఇటీవలి కాలంలో మిత్రులు శ్రీ అన్నవరపు రంగనాయకులు గారు ఈ క్రింది విషయాన్నిచ్చి కందంలో అందంగా వర్ణించమన్నారు. పూర్వము కొందరు శ్రీవైష్ణవులు శివాలయానికి వెళ్ళేవారూ కారు, శివనామస్మరణ చేసేవారూ కారు. అదేవిధంగా కొందరు వీరశైవులు, లింగధారులు విష్ణులయానికి వెళ్ళే వారు కారు, విష్ణు నామస్మరణ చేసేవారూ కారు.కానీ...

శ్లో॥ శివాయ విష్ణురూపాయ శివరూపాయ విష్ణవే

శివస్య హృదయం విష్ణుర్విష్ణోశ్చ హృదయగ్ం శివః .

అనే శివకేశవ అభేదంవలన శివకేశవులు బాధపడుతూ ఉండేవారట. ఈ అభేదాన్ని తెలుసుకున్న నేటి వైష్ణవు లిరువురు శివనామస్మరణ చేస్తే శివకేశవులు ఏమనుకుంటారు? ఆ విష్ణు భక్తులకు ఏం చేస్తారు?

కం. తిరుచూర్ల ధారు లిరువురు

స్మరహారు స్మరణమ్ము జేయ మరి మరి మదిలో

హరిహారు లిరువురు మెచ్చిరి

నరవరులకు వరము లిచ్చి నారలు వారల్.

* * *

కొంత కాలం క్రితం హనుమదుపాసకులు, రామాయణ ప్రవచన శ్రేష్ఠులు అయిన కీ.శే. బుర్రా రాధాకృష్ణ మూర్తిగారిని కలవటం తటస్థించింది. వారు నేను ఆశువుగా చెప్పిన పద్యాలెన్నో విని సంతోషించి రామాయణంలో హనుమంతుడి సముద్ర లంఘన ఘట్టాన్ని దృగ్గోచరమయేటట్లు ప్రవచించి పద్యాలు చెప్పమంటే నేను 7 పద్యాలు చెప్పాను. వారు సభాముఖంగా “రామాయణాన్ని పద్య కావ్యం చెయ్యమని” ఆదేశించగా అది నా పురాకృత పుణ్య విశేషంగా భావించి రామాయణాన్ని తెలుగు పద్యాల్లో వ్రాస్తున్నాను. వృత్తిపరమైన ఒత్తిడులతో రచన చాలా నెమ్మదిగా నడుస్తోంది. అయినా, ఏనాటికైనా పూర్తి చెయ్యగలననే నమ్మకం నాకుంది. అందులోంచి శివస్తుతి...

సీ. సిరి తోడబుట్టిన చిన్ని జాబిలికందు

సిగపువ్వుగా వెల్లి జిలుగు లీన

బుసుబుస్సుమని మించి బుసగొట్టు వాసుకి

మెడదండగా వెల్లి మింటి కెగయ

జాజ్వల్య మానుడై ప్రజ్వలిల్లెడి అగ్ని

నుదుటి బొట్టై నిల్చి నుతులు బలుక

పాంచ భౌతిక దేహ పతనజన్య విభూతి

రేఖలై దేహాన రీతి మెలగ

తే.గీ. శుద్ధ శబ్దంబు ధమరుక బద్ధమవగ

ఖలు వినాశక శూలంబు కాంతి మెరయ

తకిట తకిట ధ్వనుల లీల తాండవిచ్చు

లయ గుణాత్మకు శివు గొల్తు లక్షితముగ.

హనుమంతుని స్తుతి

కం. హనుమా! నను దయ గనుమా!

వినుమా! నే రామ చరిత విపులపు రీతిన్

తెనిగించ దలచితిని కృప

గనుమా! “శ్రీరాము కృపను గనుటెటో జెపుమా!”

* * *

నేను ఒకరోజున సుందరవనం అనే గార్డన్‌లో ఉదయపు నడకలో ఉన్న సమయంలో ఒక దివ్యమైన ఆలోచన కలిగింది. అద్భుతమైన శక్తి కలిగిన మానవుడు శక్తి చైతన్య రహితుని వలె ‘నాకు చేతకాదు. నేను చేయలేను. నేను విజయాన్ని పొందలేను’ అనే భావాలతో నిర్వీర్యుడై పోతున్నాడు. శక్తి చైతన్యాన్ని కలిగిస్తే శ్రమించి విజయాన్ని సాధించగలడు గదా! ఈ సందేశాన్నిస్తే? అనిపించింది. వెంటనే ఒక ఆటవెలది పద్యం ఆశువుగా వచ్చింది.

ఆ.వె. అద్భుతంపు శక్తి అణగారి యున్నది

మనిషి మనిషి మనసు మడతలందు

శక్తి వెలికి దీసి శ్రమియించ జయమౌను

వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి!

రోజంతా ఆ పద్యం మనసంతా నిండింది. “వినుడి కృష్ణమూర్తి విదిత సూక్తి” అనే మకుటంతో ఒక సూక్తి శతకం వ్రాస్తే ఎట్లా ఉంటుందనిపించింది. ఆరోజు నుంచీ ఒంటరిగా ఉదయపు నడక సాగిస్తున్నప్పుడు మనస్సులో కొచ్చిన సూక్తిని ఆటవెలదిని చేసి ఎప్పుడూ నాతో ఉండే ఆర్గనైజర్‌లో టైప్ చేస్తూపోయాను. వీలున్నప్పుడు వాటిని ఒక పుస్తకంలోకి పొందుపరుస్తూ వచ్చాను. సందర్భోచితంగా ఎందరికో వినిపిస్తూ ఉండే వాడిని కనుక ఎంతో మందికి ఇవి పరిచితాలు. మిత్రుడు బి.హెచ్.ఇ.ఎల్. సహోద్యోగి ఎస్.ఆర్. వెంకటకృష్ణ విని

ఆనందించేవాళ్ళల్లో ఒకడు. వంద పద్యాలకు పైగా అయిన తరువాత ఎంతో శ్రమపడి ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొని కంప్యూటర్‌లోకి ఎక్కించాడు. అతనికి నా కృతజ్ఞతలు.

05.12.2008వ తేదీన మా ఆత్మీయ సాహితీ మిత్రులు మరుమాముల దత్తాత్రేయ శర్మ గారి ప్రథమపుత్రిక వివాహ సందర్భంగా నేను ఐదు ఆశీర్వాచన పద్యాలు అక్కడే వ్రాసి సభాముఖంగా చదివి వినిపించాను. ఆ వివాహానికి వచ్చిన ప్రముఖ కవులు దుగ్గిరాల రామారావుగారు పద్యాలు విని శైలి బాగుందన్నారు. ప్రసిద్ధులైన వారిని కలవటం ఆనందమనిపించింది. అక్కడే నా శతక పద్యాలు కొన్ని వారికి వినిపించాను. మూడవ రోజునే వారు ఫోన్ చేసి నాకు ఈ పద్యం వినిపించారు.

ఆ.వె. శతక మొకటి వ్రాసి సరిపెట్టకుండగా

అన్ని పద్యములను అచ్చువేసి

ఘట్టి కృష్ణమూర్తిగారు కవుల పంక్తి

నుండవలయు కీర్తి నొందవలయు.

శతకం తప్పకుండా అచ్చువేయాలనీ, అచ్చువేయించడానికి వారికున్న అనుభవంతో వారు తోడ్పడతారనీ అన్నారు. ఎన్నోసార్లు వారే ఫోన్ చేసి శతకం గురించి అడిగేవారు. వారికి శతకం కాపీ ఇచ్చి వారి అభిప్రాయం వ్రాయమన్నాను. కొన్ని అందమైన సూచనలిచ్చి పై పద్యంతో కలిపి హృద్యంగా ఐదు పద్యాల్లో సూటిగా, అభినందిస్తూ, ఆశీర్వాదిస్తూ వ్రాసి వినిపించారు. కారణాంతరాల వల్ల ఈ శతకం ప్రచురణ ఆలస్యమవటంతో “ఆక్షరాకృతులు” అనే వారి పుస్తకంలో అచ్చువేసి నా శతకం అచ్చులో ఉందని వ్రాశారు. వారు వ్రాసిన పదిహేను పద్యగ్రంథాలను చదివిన నేను వారి కవిత్వంతో ఎంతో ప్రభావితుడ నయ్యాను. అమ్మవారిపై వారు వ్రాసిన స్తుతులు నేను ఎన్నో సభలలో రాగయుక్తంగా చదవటం జరిగింది. వారు ఏ సూచన చేసినా అందంగా,

మనసుకు నచ్చేవిధంగా చేయడం వలన వారిని ఆదర్శకవిగా తీసుకొని గురుభావంతో ముందుకు సాగుతున్నాను. వీరు నా యందు చూపిన ఆదరణకు, మార్గదర్శకత్వానికి, అభిప్రాయ వ్యక్తీకరణకు నేను సర్వదా కృతజ్ఞుడను.

రాత్రి ఇ-మెయిల్ లో శతకం పంపితే ఎంతో ఆనందాన్నీ, అనుభూతినీ వ్యక్తం చేస్తూ నిర్మల స్నేహభావ పూర్ణ స్పందనను నాలుగు చక్కని పద్యాల రూపంలో ఫోనులో చెప్పిన ప్రఖ్యాత సంస్కృతాంధ్రో పన్యాసకులు, శతావధాని, “అవధాన పంచానన” బిరుదాంకితులు శ్రీజి.ఎమ్.రామశర్మగారికి నా కృతజ్ఞతాభివందనములు.

కవిశేఖర, సాహిత్య కళాప్రపూర్ణ బిరుదాంకితులు శ్రీ కొండేపూడి సుబ్బారావుగారు ప్రసన్న భారతి అనే సాహితీ త్రైమాసిక పత్రిక స్థాపకులు, సంపాదకులు. వారు దగ్గర దగ్గరగా 90 సంవత్సరాల వయస్సువారై నప్పటికీ కృషి చేస్తూ పద్య విద్యకు వన్నె తెస్తున్నారు. వారు నా పద్యాలు విని నా పద్యరచనా విధానాన్ని విశ్లేషిస్తూ రెండు చక్కటి పద్యాలతో నన్ను ఆశీర్వదించారు. వారికి నా హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలు.

శ్రీరాళ్ళబండి వారి హృదయంలో నాకెప్పుడూ చోటుంది. రవీంద్ర భారతి వంటి వేదికలపై పాత్రికేయుడిగా నిలబెడుతూ వారు నన్నెప్పుడూ ప్రోత్సహిస్తుంటారు. వారి అభిప్రాయం లేకుంటే, నా శతకం అపరిపూర్ణమే. ఊపిరి సలపనీయని తమ దైనందిన కార్యక్రమాల నుండి బయటకు వచ్చి, నన్ను కూర్చోబెట్టి, ముందే పరిశీలించిన శతకం మీద ప్రశాంత చిత్తంతో అరగంట సమయంలో “సూక్తి మౌక్తిక సౌరభం” అనే శీర్షికతో తమ హృదయ స్పందనను తెలిపారు. వారికి నా కృతజ్ఞతలు.

ఆత్మీయ మిత్రులు హైదరాబాద్ యూనివర్సిటీ తెలుగు శాఖ ప్రొఫెసర్ శ్రీ పరిమి రామనరసింహంగారు ఎంతో ఓపికతో ప్రతి పద్యాన్నీ విని అక్కడక్కడ భావవ్యక్తీకరణ పరంగా ఇచ్చిన సూచనలు ఎంతో

ఉపయుక్తమైనాయి. సహృదయంతో నా హృదయాంతర్గత భావాలనర్థం చేసుకొన్న సహృదయులు వారు. నాపై ఉన్న ఆత్మీయతాను బంధంతో దైనందిన కార్యక్రమాలలో అవిరామ కృషి చేస్తూ కూడా తీరిక చేసుకొని “అద్భుతమైన ఆటవెలది పలుకు-మువ్వల సవ్వళ్ళు” అని ఈ నా శతకంపై తమ అమూల్యమైన అభిప్రాయాన్ని తెలియపర్చారు. వారికి నేను సర్వదా కృతజ్ఞుడను.

తెలుగు పాండిత్యంలో, కవిత్వంలో అత్యున్నత శిఖరాల నధిరోహించిన విదిత ఖ్యాతులు, హైదరాబాద్ యూనివర్సిటీ తెలుగు శాఖాధ్యక్షులు ఆచార్య బేతవోలు రామబ్రహ్మంగారు ఆత్మీయతా భావంతో నా శతకాన్ని అమూలాగ్రం చదివి తమ అమూల్యమైన అభిప్రాయాన్ని “అప్తవాక్యం” అనే శీర్షిక ద్వారా తెలియజేశారు. వారికి నేను నా హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలు తెలియజేసుకుంటున్నాను.

సాహితీ మిత్రులు, పండితులు శ్రీసోపింటి చంద్రశేఖర్గారు నా పద్యాలు విని ప్రోత్సహించారు. వారికి నా కృతజ్ఞతలు.

నన్ను తన కళ్ళల్లో పెట్టుకుని తన కొడుకులకన్న ఎక్కువ మక్కువగా చూచిన ప్రేమమూర్తి మా పెద్ద వదినగారు కీ.శే.జయలక్ష్మి కామేశ్వరి, అమృత హృదయకు ఈ ‘కృష్ణసూక్తి’ కానుకగా సమర్పిస్తున్నాను.

ఈ పుస్తకాన్ని అందంగా డి.టి.పి. చేసిన శ్రీ కుడుపూడి భాస్కరరావు దంపతులకు(మనుగ్రాఫిక్స్), ముచ్చటగా ముద్రించిన జగన్మోహన్రెడ్డి, వెంకటరెడ్డి (కర్నక్ ఆర్ట్స్ ప్రింటర్స్) సోదరులకు నా కృతజ్ఞతలు.

ఇట్లు

బుధజన విధేయుడు

ఘట్టి కృష్ణమూర్తి

5-12-2009